

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli d. 8 April 1867, kl. 2 e. m.

*Konstitutions-Utskottets Utlåtande, angående väckta motioner om
ändring i 26 § Riksdags-ordningen.*

Från Riksdagens Första Kammare har till Konstitutions-Utskottet blifvit hänvisad en af Herr *Axel Dickson* väckt motion (N:o 77) att, då den inskränkning utaf valbarhet till Riksdagsmannabefattning, som förefinnes uti 26 § Riksdags-ordningen, möjligen kunde från denna befattning uteslutas personer, af hvilkas insigter och skicklighet fäderneslandet kunde draga stor nytta, sednare delen af denna paragraf måtte utgå och dess lydelse följaktligen blifva: »Riksdagsmannabefattning kan endast utöfvas af Svenska medborgare», hvilken förändring i samma grundlagsparagraf äfven blifvit föreslagen i en af Andra Kammaren till Utskottet remitterad, af Herr *Ridderstad* väckt motion (N:o 281) rörande utvidgade rättigheter i allmänhet för bekännare af annan troslära än vår statskyrkas, hvaröfver Utskottet sig yttrat i sammanhang med gjorda framställningar om friare tillträde till allmänna befattningar för främmande trosbekännare.

Då äfven de framställningar, hvarom här är fråga, afse en utvidgning af dessa trosbekännares rättigheter, torde Utskottet få åberopa hvad i dess Utlåtande N:o 11 blifvit anfördt såsom grund för en sådan utvidgning i allmänhet, nemligen dels rättvisans fordran, att de samhällets medlemmar, som draga dess bördor, äfven blifva delaktiga af dess förmåner, och dels samhällets fördel, att alla derinom befintliga krafter och förmågor tillgodos göras, så vida icke synnerligen giltiga och af det allmänna rättsbegreppet lätt insedda skäl utgöra hinder härför. Några så beskaffade skäl anser Utskottet icke förefinnas därför, att främmande trosbekännare, hvilka, enligt nu gällande Riksdags-ordning, icke äro uteslagna från valrätt till

riksdagsmänna-befattning, skola fortfarande vara det från valbarhet. Då de föreskrifter, som i nuvarande Riksdags-ordning bestämma villkoren för representationsrätten, icke, såsom i den förra var fallet, stödjade sig på några mera ideella bestämmelser, utan på innehafvandet af viss egendom eller inkomst, synes en följdriktig tillämpning af denna grundsats fordra, att de Svenske medborgare, som äro valberättigade, äfven böra vara valbare. Ett annat skäl för en sådan utsträckning af valbarheten torde äfven kunna hemtas deraf, att, då 26 § Riksdags-ordningen, jemförd med 28 § 2 mom. Regeringsformen, tillerkänner utländning, som bekänner sig till kristen-protestantisk lära och här vunnit naturalisation, rätt att väljas till riksdagsman, synes en sådan rätt så mycket mindre böra förvägras infödde Svenske män endast derföre, att de tillhöra annan trosbekännelse än kristen-protestantisk, som desse, till följd af sin börd och uppfostran, böra förutsättas ega både större intresse för landets väl och mera omfattande kännedom om härvarande förhållanden än naturaliserade utländningar, hvilka möjligen endast några få år i Riket vistats. Någon annan anledning, hvarför valbarheten blifvit inskränkt till bekännare af kristen-protestantisk lära, synes ock ej förefinnas, än de betänkligheter, som härrört deraf, att bekännare af annan troslära skulle, i sin egenskap af riksdagsman, deltaga i lagstiftningen för Svenska kyrkan; men dels hafva dessa betänkligheter förlorat betydligt af sin vikt genom det veto, som i 87 § 2 mom. Regeringsformen blifvit tillerkänt allmänt Kyrkomöte i kyrkolags-frågor, dels böra de helt och hållet försvinna, om i betraktande tages, det antalet af dessa främmande trosbekännare är hos oss så ringa i förhållande till den öfriga befolkningens, att deras väljande till riksdagsmän endast högst sällan bör kunna ifrågakomma och följaktligen deras inflytande på kyrkliga frågor vid riksdagarna blifva utan någon betydenhet, äfven om de icke, hvilket man bör kunna antaga, af grannlagenhets-skäl skulle finna sig förhindrade från att deltaga i afgörandet af frågor, på hvilkas bedömande deras trosbekännelse skulle kunna anses inverka.

I enlighet med dessa nu uttalade åsikter får Konstitutions-Utskottet alltså vördsamt föreslå följande förändring i

Riksdags-ordningen

§. 26.

(Nuvarande lydelse, hvari med kursiv stil är utmärkt hvad som blifvit föreslaget att ändras eller utgå.)

(Den föreslagna lydelsen.)

Riksdagsmänna-

Riksdagsmannabefattning kan endast utöfvas af Svenska medborgare, Riksdagsmannabefattning kan endast af Svensk medborgare utöfvas, som bekänna sig till kristen-protestantisk lära.

Ej må — — — valfriheten. Ej må — — — valfriheten.

Stockholm den 8 April 1867.

På Utskottets vägnar:

Nils Larson.

Reservation:

af Herr *Landgren*: Då jag till alla delar öfverensstämmer så väl i motiveringen som i det beslut, hvartill Utskottet kommit i fråga om ny redaktion af § 28 Regeringsformen, så anser jag af besagde motivering oundvikligen följa, att främmande trosförvandter icke heller kunna ega några billiga anspråk på rättighet, att såsom riksdagsmän inblanda sig i kyrkolagstiftningen. Man har häremot föreburit tvänne skäl: *det ena*, att de främmande trosförvandterne utan tvifvel sjelfva skulle känna sig manade att afhålla sig från deltagande i sådana frågors afgörande; *det andra*, att deras deltagande saknar all betydelse, dels emedan Kyrkomötet har veto i religionsmål, dels emedan de främmande trosförvandternas antal är så ringa att deras röst ingenting betyder. — Dessa besynnerliga skäl kan jag icke godkänna. — Det första lärer väl alls icke behöfva någon vederläggning. — Hvad angår vigten af främmande trosbekännares röst, så tror jag att, om, i händelse af lika röstetal vid behandlingen af en sådan fråga som den nyligen handlagda om helgdagarne, den mosaiska trosbekännarens röst skulle gifva utslaget, sådant icke skulle af minoriteten anses rätt skäligt. Det samma gäller ock om främmande trosbekännares rätt att inblanda sig i kyrkans inre angelägenheter såsom civilembetsman. — Då denna fråga är af grundlagsnatur, så torde mången sätta i fråga Kyrkomötets rätt att deremot uppställa något hinder.

På grund häraf hemställer jag, att, med bifall till hvad Utskottet be-
träffande § 26 Riksdags-ordningen föreslagit, i slutet af nämnde § må
tilläggas:

Ej heller må främmande trosbekännare såsom riks-
dagsman deltaga i behandling och afgörande af fråga
som rör den Lutherska församlingens gudstjenst, reli-
gions-undervisning och religionsvård.